

# O Janíčkovi maléřečkovi

seriál

**OSOBNOSTI  
VALAŠSKA**



Jeden z nejvýznamnějších valašských výtvarných umělců a také spisovatel Jan Kobzán se narodil v obci Liptál 9. července 1901. Vyrůstal ve velmi chudém prostředí, lidé se bavili pouze ve černém vyprávěním. Tyto báchorčky, především o zbojnicích, provázely Kobzáně po celý život. V pozdějším věku tato povídání sepisoval a vydával. Po absolvování obecné školy v Liptále, navštěvoval měšťanskou školu ve Vsetíně, kde se brzy objevil jeho výtvarný talent. Finanční situace mu však nedovolila studovat. Po škole krátce pracoval jako dělník v továrně na ohýbaný nábytek firmy Bratři Thonové a následně odchází jako dělník na pilu do Baťových závodů ve Zlíně. Tomáš Baťa pro Kobzánův talent jej poslal studovat na Uměleckoprůmyslovou

# Bata

školu do Prahy k profesoru J. Bendovi, V. Brunnerovi a F. Kyselovi, později na grafickou speciálku Akademie u prof. M. Šva-

binského.

Po studiích se stal propagačním malířem firmy Baťa, kde po něm zbyla trvalá památka, autorství její světoznámé ochranné známky. Tato práce jej ovšem nikterak neuspokojovala a postupně se vydal na uměleckou dráhu. Žil a pracoval v Praze, 1931-33 jako kreslíř módních návrhů, 1934-38 se stal samostatným výtvarníkem a

ilustrátorem.

Roku 1938 začal vyučovat na učňovské škole ve Zlíně a téhož roku se oženil s Miladou Šiškovou (1909-1995), spolu



měli dva potomky (Jana Dočkalová-Kobzánová se rovněž stala výtvarnicí). Kobzán začal dílem dokumentovat vymírající tradice. Zajímavé jsou krojové, etnografické a typologické studie, které mají i vysokou hodnotu výtvarnou. Později, od konce třicátých let se více spojuje s

výtvarnou fantazií, vznikají stylizované portréty („horních chlapců“ a portášů). V roce 1927 překvapil malířsky i literárně vyzrálým dílem „O zbojnicích a o pokladech“, text pověsti doprovázela celá řada uměleckých dřevorytů, které se staly pro Kobzáně typickými. Lásku k rodnému kraji vyjádřil i v dalších ilustračních cyklech. Mistrovství dřevorytu a kresběné linie, robustní, přitom ale plně vzruchu a napětí, nescoucí silný prožitek, z něj činí umělce, který jako ilustrátor dovedl zobrazit živou tradici svého lidu i jeho duchovní podněty a touhy.

Za druhé světové války Kobzán aktivně pomáhal hnutí odporu a po osvobození svým výtvarným dílem přispěl k apoteóze partyzánského odboje. Je všude, kde se něco děje: zpočátku mezi partyzány a jako učitel ve Zlíně, pak organizuje výstavy a zakládá na Valašsku výrobní družstva uměleckých řemesel, patří k zakladatelům výrobního družstva Lipta v Liptále. Žil na chalupě ve Velkých Karlovicích na Soláni, kde měl svůj ateliér a kde také dne 10. října 1959 náhle zemřel.

*Michaela Juríková  
Muzeum regionu Valašsko*